

ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

ΤΙ ΕΜΑΘΑ ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

© Copyright Λένα Διβάνη – Εκδόσεις Καστανιώτη Α.Ε., Αθήνα 2017

Έτος 1ης έκδοσης: 2017

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Θεμιστοκλέους 104, 106 81 Αθήνα

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα

☎ 240-330.12.08 – 240-330.13.27 FAX: 240-384.24.31

e-mail: info@kastaniotis.com

www.kastaniotis.com

ISBN 978-960-03-6278-7

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΧΑΡΤΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
Ελβετία: Όπου τα βουνά διατάζουν και οι άνθρωποι υπακούν	23
Νέα Ζηλανδία: Εκεί που η φύση είναι ιερή και τα πρόβατα ερωτεύσιμα	47
Αιθιοπία: Ταξίδι στην καρδιά του σκοταδιού	107
Cuba (casi) libre	130
Βιετνάμ: Όπου ακόμα χαίρονται που νίκησαν τους Αμερικάνους	167
Βενεζουέλα: Όπου η βενζίνη είναι δωρεάν, αλλά δεν έχεις λεφτά να αγοράσεις αυτοκίνητο	192
Οι δύο Ινδίες μου	242
Παταγονία: Η εχθρά του φωτογράφου	309
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	335

Σκοπός του ταξιδιού δεν είναι να δεις
καινούργια μέρη αλλά να δεις
με καινούργια μάτια

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΑΘΗΜΑ Νο 1

Η ζωή είναι θανατηφόρα

Θα ξεκινήσω από την αρχή. Όταν γεννήθηκα, ο πατέρας μου ήταν πανευτυχής. Ήταν άνοιξη. Είχε πια δύο κοριτσάκια. Όλα πήγαιναν καλά – τόσο καλά, που σύντομα θα αποκτούσε και τρίτο. Η ζωή έμοιαζε ασφαλής. Ελπίζω να δώσατε βάση στο ρήμα: έμοιαζε, ναι, αλλά δεν ήταν. Και αυτό αποδείχθηκε πολύ γρήγορα.

Η 1η του Σεπτεμβρίου της χρονιάς που έκλεινα τα πέντε ήταν μέρα γιορτής για μένα. Έβαλα τη ροζ ποδιά, έκανα κατάνισια χωρίστρα στο μαλλί, πήρα κι ένα κουλούρι για μπακ-απ και ξεκίνησα να αδράξω την πρώτη μέρα της κοινωνικοποίησής μου. Πήγα στο νηπιαγωγείο της γειτονιάς μου εκστατικά ευτυχισμένη. Μπορεί να ήμουν και το μοναδικό νήπιο που δεν έλαψε εγκαταλείποντας την εστία του. Δεν φοβόμουν. Είχα καταλάβει μάλλον ενστικτωδώς πως το πιο επικίνδυνο μέρος στον κόσμο είναι το σπίτι μας – αφού τη βγάλαμε καθαρή εκεί, όλα τ' άλλα θα είναι παιχνιδάκι.

Και πραγματικά ήταν. Οι τέσσερις περίπου ώρες που

κράτησε η εμπειρία «νηπιαγωγείο» για μένα ήταν σκέτο παιχνίδι: κρυφτό, κυνηγητό, μήλα, κι ένα άλλο που λεγόταν κάνε-ό,τι-κάνω. Αυτό το τελευταίο ήταν σκέτη γκαντεμιά, και ίσως γι' αυτό από τότε αρνούμαι συστηματικά να κάνω ό,τι κάνουν οι άλλοι. Επιγραμματικά διαδραματίστηκαν τα εξής: Ανέβασα πυρετό 40, τερμάτισα βιαίως το παιχνίδι, αφήνοντας τον Σάκη να κάνει μόνος του ό,τι έκανε (μου χαλούσε τη χωρίστρα), έγινε επείγον τηλεφώνημα νηπιαγωγού σε γονείς, επείγουσα παραλαβή εμού της ασθενούς με δραματικές αποχρώσεις από τον drama king πατέρα, επείγουσα κλήση παιδίατρο, καθησυχασμός γονέων από παιδίατρο ότι είναι μια ιωσούλα, άνοδος παρ' όλα αυτά πυρετού από 40 σε 41, κορύφωση αγωνίας πατέρα παρά ψυχραιμία μάνας, εσπευσμένη μεταφορά μου σε παιδιατρική κλινική με έναν μόνο εφημερεύοντα γιατρό λόγω σαββατοκύριακου, μάταια αναζήτηση γιατρού ο οποίος κεράτωνε στον επάνω όροφο τη σύζυγο, τέως νοσοκόμα, με τη νυν νοσοκόμα, κορύφωση αγωνίας πατέρα, μεταμεσονύχτια απαγωγή μου από κλινική ερωτύλου γιατρού και επείγουσα διακομιδή μου στο Νοσοκομείο Παίδων Αθηνών, ένθα επήλθε η δικαίωση του drama king πατέρα: «Το παιδί σας θα πέθαινε αν δεν το φέρνατε εδώ αυτή τη νύχτα», του είπαν. Δεν ξέρω αν είχαν δίκιο, αν δηλαδή μια τυχαία μόλυνση από στρεπτόκοκκο στις αμυγδαλές μπορεί να μετατραπεί σε οξεία μεταστρεπτοκοκκική σπειραματονεφρίτιδα και μετά να πεθάνεις για πλάκα από πίεση γιατί τα νεφρά σταματούν προσωρινά να λειτουργούν, πάντως αυτό του είπαν. Είμαι σίγουρη πως του το είπαν πιο επιστημονικά, αλ-

λά εκείνος αυτό συγκράτησε: ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ ΘΑ ΠΕΘΑΙΝΕ ΑΝ ΔΕΝ ΤΟ ΦΕΡΝΑΤΕ... Με λίγα λόγια, αν ΕΣΕΙΣ δεν παίρνατε τα μέτρα σας. Τους γιατρούς ξεχάστε τους. Οι μισοί δεν ξέρουν τι λένε (ο πρώτος) και οι άλλοι μισοί πηδάνε τις νοσοκόμες (ο δεύτερος). ΕΣΥ –εδώ η φωνή του καθήκοντος έγινε πιο οικεία, ώστε να δηλώσει το προσωπικό της ενδιαφέρον για το ζήτημα–, ΕΣΥ και μόνο ΕΣΥ μπορείς και οφείλεις ως πατέρας να αναλάβεις να σώσεις τα παιδιά σου από το δρεπάνι του Χάρου που караδοκεί.

Και δυστυχώς ανέλαβε. Μετά την έξοδό μου από το Νοσοκομείο Παίδων, και παρά τις διαμαρτυρίες της ψυχραίμου μητρός, με απέσυρε από το νηπιαγωγείο οριστικά, διότι ήταν άχρηστο και γεμάτο παιδιά γεμάτα μικρόβια. Με ανάγκασε να μείνω μια ολόκληρη σχολική χρονιά μέσα στο σπίτι, γιατί ο έξω κόσμος ήταν κι αυτός γεμάτος μικρόβια. Ανάγκασε εμένα αλλά και τις αδερφές μου (προληπτικά, ποτέ δεν ξέρεις) να τρώμε επί ένα χρόνο χορτόσουπες για καθαρισμό των νεφρών και του ήπατος. Ρημάξαμε τα μπιστόνια του Νομού Μαγνησίας. Το τι σπανάκι, πράσο, καρώτο, κρεμμύδι, κι άλλο σπανάκι, κι άλλο καρώτο φάγαμε δεν περιγράφεται. Τις Κυριακές τρώγαμε μπιζέλι που ήταν πιο ζουμπουρλούδικο. Στο τέλος αυτής της χρονιάς, τη μέρα που βγήκα επιτέλους από το σπίτι, μου βγάλανε μια φωτογραφία. Τη βλέπω αυτή τη στιγμή και πονάει το μέσα μου. Είμαι μισό κιλό, διάφανη και με ύφος ζεν μάστερ έτοιμου να περάσει στη διπλανή διάσταση – κρυφοελπίζοντας πως αυτή η διάσταση έχει σουβλατζήδικα όπου τηγανίζονται παχιές πατάτες.

Από τότε και μέχρι να εγκαταλείψω οριστικά την εστία και τη γενέτειρα στα δεκαοχτώ, μπορεί να κόπηκαν οι χορτόσουπες, αλλά τρεφόμενοι – τρεφόμεσταν, τα παιδιά – αποκλειστικά και μόνο με βιολογικές τροφές, πολλές από τις οποίες αναπτύσσονταν στα όρη τ' άγρια βουνά απ' όπου τις συνέλεγε ο ίδιος ο πατέρας προσωπικά – γιατί, είπαμε, ποτέ δεν ξέρεις. Αλάτια και μπαχαρικά ήταν απαγορευμένα και άχρηστα. Το ίδιο απαρτχάντ είχαμε για τις κονσέρβες, τα τηγανητά, τα λιπαρά και τα γλυκά κάθε είδους. Η μαμά προσπαθούσε να μαγειρέψει καμιά νοστιμιά, αλλά ο πέλεκυς έπεφτε αυστηρός επί της αμαρτωλής κεφαλής της έτσι και την έπιανε στα πράσα να αλατίζει. Ο ίδιος ο πατέρας έτρωγε κάθε μεσημέρι μετά τη δουλειά στο καλύτερο εστιατόριο του Βόλου, τον Μεταφτσή, όπως μάθαμε πολύ αργότερα. Όταν τον εγκαλέσαμε και οι τρεις, πήραμε μια πολύ βολική απάντηση: «Εγώ είμαι μεγάλος, δεν έχω ανάγκη. Εσείς κινδυνεύετε, που είστε στην ανάπτυξη».

Αυτή η ανάπτυξη κράτησε τόσα χρόνια, που έχασα το μέτρημα. Όταν λοιπόν ήρθαμε όλες στην Αθήνα για να σπουδάσουμε, έγινε αναπόφευκτα το έλα να δεις: το ρίξαμε στα σουβλάκια, πίτσες, κόκα-κόλες, τηγανητά, μπέικον, σάλτσες, τυριά με άφθονα και γοητευτικά λιπαρά. Κάθε μέρα όμως –κάθε μέρα, το υπογραμμίζω αυτό– η φωνή του πατέρα μου ερχόταν μέσω τηλεφωνικής γραμμής για να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου: «Τουλάχιστον στείψατε κανένα πορτοκάλι σήμερα;» «Ναιαιαι!» του απαντούσαμε εν χορώ. Και δεν ήμασταν ψεύτρες. Πράγματι τον στείβαμε το χυμό μας. Αλλά τον πίναμε μετά από τρία πιτόγυρα με

έξτρα σος. Νομίζαμε δε οι αφελέστατες πως μ' αυτή την ύπουλη ψευτοεπανάσταση βγάλαμε τη γλώσσα στο φόβο του θανάτου που μας ενστάλαξε ο πατέρας επί τόσα χρόνια. Μέγα λάθος. Δεν τον ξεπαστρέψαμε. Παρέμεινε εκεί κουλουριασμένος κάτω από ένα άδειο κουτί πίτσας, έτοιμος να σκάσει μύτη με την πρώτη ευκαιρία. Το ερώτημα που καλούμασταν να απαντήσουμε μεγαλώνοντας ήταν στην πραγματικότητα το εξής: Ο φόβος σου σώζει τη ζωή ή σ' την παίρνει;

ΜΑΘΗΜΑ Νο 2

Ενίοτε ο θάνατος φέρνει ζωή

Όταν ήρθα λοιπόν στην Αθήνα για να σπουδάσω, άφησα οριστικά πίσω μου τον Βόλο. Ήξερα πως δεν επρόκειτο να ξαναγυρίσω. Θα ζούσα σε άλλο σπίτι, θα έτρωγα άλλα φαγητά, θα έκανα άλλους φίλους. Μία μόνο θα με ακολουθούσε. Μία που μπήκε στη ζωή μου όταν ήμουν δεκαπέντε χρονών και ακόμα είναι στρογγυλοκαθισμένη εκεί σχολιάζοντάς την. Η Ντίνα. Η Ντίνα εμφανίστηκε αιφνιδίως στην αίθουσα διδασκαλίας την κρίσιμη εποχή που έπρεπε να διαλέξουμε ποια πανεπιστημιακή κατεύθυνση θα πάρουμε. Εγώ φυσικά στρατολογήθηκα στην ομάδα νομικάριοι, πολιτικοί επιστήμονες, φιλόλογοι και λοιποί. Η Ντίνα μπήκε στην αίθουσα, κάθισε σ' ένα θρανίο, και τη στιγμή που περνούσα από το διάδρομο με διέταξε σχεδόν να καθίσω δίπλα της. Ήταν τόσο πειστική, που την υπάκουσα.

«Νομική;» τη ρώτησα.

«Ιατρική», μου απάντησε.

«Και τι διάλολο κάνεις εδώ;»

«Δεν μ' άρεσαν οι φάτσες των αλλωνών», είπε χαλαρά.

Από τότε ήξερα πως θα γινόταν η πρώτη καλύτερή μου φίλη. Από τότε κατάλαβα επίσης πως θα ένιωθα ακατανίκητη έλξη για όλα τα ανάποδα πλάσματα που θα συναντούσα στην πορεία της ζωής μου, που θα ήταν κι αυτή ανάποδη. Κάτι σωτήρες τύπου Τζίζας Κράιστ, κάτι παλαβούς σαν τον Μπελμοντό στο *Με κομμένη την ανάσα*, κάτι υπερτίμιους που οι άλλοι αποκαλούν βλάκες, κάτι κινητές εγκυκλοπαίδειες μπριτάνικες, κάτι τύπους που αποφασίζουν να μη ζουν στον έξω κόσμο αλλά στον κόσμο της όπερας, κάτι γέρους που είναι κατά βάθος μωρά και κάτι μωρά που είναι κατά βάθος γέροι, κάτι αλλοπρόσαλλους φαντασιόπληκτους που βοσκούσαν στα λιβάδια της λογοτεχνίας αντί να κοιτάζουν να βγάλουν φράγκα. Εν ολίγοις: μη δω λοξή ματιά, θα κοιτάζω προς το μέρος της αυτομάτως.

Η Ντίνα λοιπόν εγκαταστάθηκε για τα καλά στη (σχολική τότε) ζωή μου. Ο βασικός της ρόλος ήταν να βαθμολογεί τα φλερτ μου με κάτι εντελώς ανορθόδοξα κριτήρια – βαθμολογούσε, λόγου χάρη, πάντα τον παλιό καλύτερα από τον καινούργιο, σαν αντικέρ της καρδιάς. Με άφηνε επίσης να αντιγράφω στα τεστ φυσικής, χημείας και μαθηματικών. Εγώ, για αντίδωρο, της έλεγα πώς να αρχίζει τις εκθέσεις με θέματα τύπου «τα προβλήματα της νεολαίας χτες-σήμερα-αύριο-και-μεθαύριο» και της μετέφραζα τα λατινικά κείμενα (στο περίπου).

Η Ντίνα τελικά πέρασε στην Ιατρική Αθηνών κι έγινε γιατρός νευρολόγος. Πολύ καλή γιατρός αλλά όχι από το κανονικό είδος. Δούλευε σε δημόσιο νοσοκομείο και τον έπαιρνε ζεστά τον πελάτη. Δεν άκουγε μόνο το ιστορικό της ασθένειας που τον ταλαιπωρούσε, αλλά και το ιστορικό της αφεντικιάς του, που τον ταλαιπωρούσε ακόμα περισσότερο. Συμβούλευε, κανάκευε, καθοδηγούσε, παρηγορούσε. Όπως καταλαβαίνετε, τέτοια παράξενα πουλιά δεν μένουν αναξιοποίητα. Γνωστοί και άγνωστοι ασθενείς τής άπλωναν το χέρι για βοήθεια κι αυτή το 'παιρνε – χωρίς να παίρνει ταυτόχρονα και φακελάκι. Όταν όμως τα παίρνεις όλα τόσο ζεστά, και μάλιστα χωρίς τη μόνωση που προσφέρει το φακελάκι, κάποτε θα καείς. Και η Ντίνα εκείνο το μοιραίο καλοκαίρι του 2002 κάηκε. Το κερασάκι στην τούρτα της κόπωσης της ήταν ένα κορίτσι, εν τη ευρεία εννοία συγγενής της κιόλας, που πέθανε από καρκίνο στα χέρια της τη στιγμή που τη διασωλήνωναν. Τότε ξαφνικά έσκασαν σαν μπόμπες μέσα της όλες οι ώρες της αγωνίας, των απεγνωσμένων κινήσεων, των ελπίδων που δεν επιβεβαιώνονταν, των καθετήρων που μάτωναν, των κλαμάτων που δεν στέγνωσαν, του άγονου αγώνα της αγάπης. Ο θάνατος τη νίκησε και η Ντίνα κατέρρευσε. Μπήκε στο νοσοκομείο για πρώτη φορά ανάποδα: ως ασθενής και όχι ως γιατρός.

Μόλις το 'μαθα έτρεξα να τη δω. Τη βρήκα σ' ένα θάλαμο με πόνους αγνώστου προελεύσεως στην κοιλιά και τόσο ταραγμένη, που δεν την αναγνώριζα. Κατάλαβα αμέσως ότι το άλγος δεν ήταν κοιλιακό. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σας πω (μπαίνοντας επιτέλους στο ψαχνό) πως η Ντίνα ή-

ταν παιδιόθεν δεινή ορειβάτισσα. Όργανε ακούραστη σαν ορεσίβιο τανκ τα βουνά και τα λαγκάδια. Εκείνο το καλοκαίρι μάλιστα, και πιο συγκεκριμένα σε μια εβδομάδα μετά την κατάρρευσή της, ήταν κανονισμένο να πάει με μια ομάδα δώδεκα ατόμων στην Ελβετία για να ανεβεί το Μον Μπλαν και το Μάτερχορν – δυο βουνά-σταθμός για κάθε ορειβάτη που σέβεται την τρέλα του.

«Μην ανησυχείς, θα πας στις Άλπεις και θα τα ξεχάσεις όλα», της είπα ενθαρρυντικά.

«Δεν πρόκειται να πάω πουθενά», μουρμούρισε με τη μούρη γκριζα. «Φοβάμαι».

«Τι φοβάσαι;»

«Το τούνελ. Μην πάρει φωτιά το τούνελ και κλειστούμε μέσα να πεθάνουμε σαν τα ποντίκια».

Φρικάρισα. Πρώτη φορά την άκουγα τρομοκρατημένη.

«Ποιο τούνελ, παιδί μου; Τι λες; Τι θανατίλα είναι αυτή;»

Δεν είχα ιδέα ποιο τούνελ εννοούσε. Είχε πάρει το αφτί μου βέβαια πως ένα χρόνο πριν δύο φορτηγά είχαν συγκρουστεί μέσα στο τούνελ που συνδέει τη βόρεια με τη νότια Ελβετία. Έντεκα άνθρωποι είχαν πεθάνει. Λυπηρό αλλά άσχετο. Όχι, δεν μπορεί να ήταν τα φορτηγά. Κάτι άλλο συγκρούστηκε μέσα της, άνοιξε ρωγμή και ξαφνικά πετάχτηκε από τα σκοτάδια... ο μπαμπάς μου με μια ταμπέλα που έγραφε: ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ!

Αγανάκτησα. Θύμωσα. Μεταμορφώθηκα λοιπόν αμέσως σε Λένα πέντε χρονών, πλησίασα το κρεβάτι του πόνου, την άρπαξα από το χέρι και είπα κοιτάζοντάς την στα μάτια όπως ο Τζακ Νίκολσον στη *Λάμψη*:

«Χέσε μας με το τούνελ. Θα πας. Και δεν θα πας μόνη σου στην Ελβετία, θα 'ρθω κι εγώ μαζί! Θα περάσουμε το πιο ωραίο καλοκαίρι της ζωής μας!»

Σε αυτό το σημείο θέλω να υπογραμμίσω κάτι. Εγώ την Ελβετία την είχα καταχωρίσει σε ένα από τα βαρετότερα μέρη του κόσμου. Η άτιμη επιστήμη με είχε αναγκάσει να περάσω ένα εξάμηνο εκεί κάνοντας έρευνα για μια μελέτη μου και ακόμα προσπαθώ να συνέλθω από τη βαρεμάρα. Αφού ειλικρινά τώρα είχα φτάσει να σκέφτομαι ότι ο Λένιν, που έζησε εδώ εξόριστος για ένα διάστημα κι αυτός, από τη βαρεμάρα φρικάρισε μια ωραία ημέρα και ξεκίνησε να πάει στη Ρωσία να βάλει μπουρλότο.

Παρ' όλα αυτά τη δήλωση την έκανα, και μάλιστα πειστικά, γιατί είχε τεράστιο εφέ. Η Ντίνα γούρλωσε τα δικά της μάτια, όπως η σύζυγος του Νίκολσον στο έργο, σηκώθηκε από το μαξιλάρι του πόνου και φώναξε:

«Θα 'ρθεις εσύ ορειβασία; ΕΣΥ;»

Εδώ, αγαπημένη αναγνώστη, οφείλω να σε πληροφορήσω πως μέχρι τότε μόνο με χλεύη αντιμετώπιζα τις συνεχείς προσκλήσεις της φίλης μου να την ακολουθήσω σε οποιαδήποτε ορειβατική εξόρμηση. Όχι στον Όλυμπο, ούτε στο λοφάκι του Λυκαβηττού δεν ήμουν πρόθυμη να σύρω τα βήματά μου. Ο παρακάτω διάλογος μπορεί να είχε επαναληφθεί και πεντακόσιες εξήντα φορές.

«Έλα να πάμε στην Πάρνηθα. Θα πάθεις την πλάκα σου, θα δεις».

«Όχι».

«Μα γιατί; Θα σ' αρέσει».

«Δεν θέλω λέμε».

«Μα γιατί;»

«Παράτα με, ρε. Εγώ είμαι της θάλασσας, πάρτε εσείς τα βουνά».

Δεν ήμουν αντιδραστική. Απλώς είχα αυτογνωσία. Με έπαιρνε εμένα να σκαρφαλώνω με τριάντα εφτά πακέτα τσιγάρα Άσσο φίλτρο κασετίνα ημερησίως; Άσε το άλλο: Πώς να ξυπνάω τα χαράματα που ξυπνάν αυτοί, όπως είχα πληροφορηθεί έντρομη; Εγώ κοιμάμαι τα χαράματα. Η λογική και ο βιορυθμός μου με διέταζαν να κρατηθώ μακριά από τους ορειβάτες.

Η φωνή της Ντίνας με συνέφερε. Και τα γουρλωμένα της μάτια.

«Άκουσα καλά;»

«Καλά άκουσες. Αύριο θα βγεις και θα πάμε να μου ψωνίσεις τα ορειβατικά. Μπότες, αδιάβροχα – τι διάολο φοράτε εκεί πάνω;»

Η θεραπεία-σοκ πέτυχε! Η Ντίνα συνήλθε τάχιστα κι εγώ έμεινα με την υπόσχεση στο χέρι. Γιατί την ίδια στιγμή που ο φόβος αποχωρούσε από μέσα της, ήρθε και φώλιασε μέσα μου αφού με βρήκε μπόσικη εκεί δίπλα. Από τότε δεν μου κολλούσε ύπνος. Πώς θα τα βγαζα πέρα; Θα λαχάνιαζα, θα τα φτυνα και –το χειρότερο– θα παίρινα την ομάδα στο λαιμό μου. Ήμουν άξια να βρω το σωστό μονοπάτι για να γυρίσω πίσω ασυνόδευτη αν τα παίξω; Ο είρων εαυτός μου έσκαγε στα γέλια απέναντι στο ερώτημα του έντρομου εαυτού. Τι να βρεις, παιδί μου εσύ; κάγχαζε. Ξέχασες πως σου πήρε ένα μήνα να μάθεις το δρόμο από το μετρό στο

σπίτι σου όταν πρωτοπήγες στο Λονδίνο; Και μιλάμε για ένα Γ, όχι για το λαβύρινθο του Πάνα. Τα κοράκια θα σε φάνε. Ευτυχώς που δεν έχει πούμα στην Ελβετία. Έχει βέβαια αγελάδες, αλλά ακούω ότι είναι βετζετέριαν.

Ελβετία

Όπου τα βουνά διατάζουν
και οι άνθρωποι υπακούν

Εδώ που έφτασα, μόνο να προχω-
ρήσω παρακάτω μπορώ.

ΒΑΛΤΕΡ ΜΠΕΝΓΙΑΜΙΝ

ΜΑΘΗΜΑ Νο 1

Ο μόνος τρόπος να μπορέσεις
είναι να πεις στον εαυτό σου ότι μπορείς

Τις ίδιες σκέψεις έκανε, όπως αποδείχθηκε σύντομα, και ο αρχηγός της ορειβατικής ομάδας, ο Τάσος. Ο άνθρωπος αυτός, που αργότερα θα έπαιρνε μια πολύ ξεχωριστή θέση στην καρδιά μου, ήταν ένας άτεγκτος, αφοσιωμένος και υπεύθυνος αρχηγός, που πρώτα και πάνω απ' όλα έβαζε την ασφάλεια της ομάδας. Ήταν φυσικό να με δει σαν απασφαλισμένη χειροβομβίδα όταν έσκασα μύτη μπροστά στα τζίπ με κατακαίνουργο ορειβατικό εξοπλισμό κι ένα χαμόγελο που αυτός ερμήνευσε ως άγνοια κινδύνου ενώ ήταν απλώς η μάσκα του τρόμου. Με έκοβε από πάνω μέχρι κάτω κι έτρεμε το φυλλοκάρδι του. Θα ανέβει αυτή στο Μον Μπλαν; τον άκουγα σχεδόν να σκέφτεται. Θα φτάσει αυτή στο Μά-

τερχορν, όπου έχουν αφήσει τα κόκκαλά τους εκατοντάδες έμπειροι ορειβάτες; Με δέχτηκε για το χατίρι της Ντίνας, αλλά ήταν σε διαρκή επιφυλακή. Με παρατηρούσε στενά. Και όσο ένιωθα πως με παρατηρούσε, τόσο μεγαλύτερα λάθη έκανα. Στην πρώτη στάση που κάναμε στην Εθνική οδό για καφέ και τουαλέτα, έβγαλα και κάπνισα ένα τσιγάρο. Τον έβλεπα έτοιμο να με βρίσει κι από την αμυχανία μου κάπνισα κι άλλο ένα. Το βράδυ που σταματήσαμε στο κάμπινγκ έξω από την Αόστα για διανυκτέρευση, πέταξα την ιδέα να πάμε στην πόλη για ποτό. Ήταν οχτώ η ώρα. Γιατί με κοίταζαν έτσι; Με τις κότες θα κοιμηθούμε;

Δεν θα συνεχίσω. Μπήκατε στο νόημα. Μέχρι να φτάσουμε στο Σαμονί είχε χτιστεί ένας τοίχος δυσπιστίας ανάμεσά μας. Το Σαμονί είναι ένα τουριστικότατο αλπικό χωριουδάκι χτισμένο στα 1.035 μέτρα, που στα μέρη μας έγινε διάσημο από την περίφημη φράση του Καραμανλή του πρεσβύτερου. Όλοι θυμούνται πως όταν γύρισε από τη Γαλλία μετά την πτώση της χούντας, ενθουσιασμένος από την καταγιστική τουριστική ανάπτυξη του πανάκριβου χωριού, δήλωσε πως θα κάνει την Αθήνα Σαμονί. Άλλο έλεγε αυτός, άλλο κατάλαβαν οι Έλληνες –λόγω και βαριάς προφοράς που οδήγησε σε μια πιπεράτη παρήχηση–, εξ ου και το γέλιο που είχε πέσει τότε. Τελικά η Αθήνα έγινε αυτό που κατάλαβαν οι Έλληνες –με τη βοήθεια των Ελλήνων φυσικά–, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Το Σαμονί πάντως άξιζε το θρόνλο του. Ήταν φουλ στη χιονοδρομική γλαμουριά, με μπαρόκ και αρ ντεκό κτήρια, με σαλέ που ντρεπόσουν να μπεις μέσα και άπειρα γραφεία που κανόνιζαν για

το διεθνές τζετ σετ έναντι αδράς αμοιβής τις παγοαναρριχήσεις και τα σνόου-ουόκινγκ, σνόου-μομπίλινγκ, χέλισκι-ινγκ, χάσκι κι άλλες λέξεις άγνωστες σ' εμένα τότε. Έννοείται δεν τόλμησα να ρωτήσω τι διάολο είναι το χέλισκι-ινγκ φέρ' ειπείν, για να μην επιβαρύνω τη φήμη μου στην ομάδα. Το χωριό ήταν επίσης φίσκα στις υπερπολυτελείς μπουτίκ, ώστε στην περίπτωση που ξέμενε κανένας σπορτίβος μεγιστάνας από σώβρακα να μπορεί να αγοράσει τη νέα κολεξιόν του Κάλβιν Κλάιν πάραυτα. Για τα ρεστοράν να μη μιλήσω. Περνούσες απ' έξω κι έλειωνες σαν τα τυριά στο κατσαρολάκι του φοντί μόνο από τις μυρωδιές.

Εμείς βέβαια αυτά απλώς τα είδαμε. Δεν τα ζήσαμε. Γιατί τότε γράφτηκε στον άορατο πίνακά μου ένας από τους βασικούς κανόνες της ορειβατικής ζωής: απλότητα. Άμα χρειαστεί, η απλότητα γίνεται και σπαρτιάτικη λιτότητα. Κάθε ορειβατική ομάδα, βλέπετε, αποτελείται από ανθρώπους πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους. Τα ετερόκλιτα αυτά άτομα ενώνονται για τρεις (στις εξορμήσεις στην Ελλάδα) μέχρι τριάντα τρεις ημέρες (στις αποστολές εξωτερικού) αποκλειστικά και μόνο από την αγάπη τους στο βουνό. Κατά τα άλλα είναι εντελώς άσχετοι μεταξύ τους. Έχουμε ξυλουργούς, εμπόρους, φοιτητές, καθηγητές, περιπτεράδες, εφοπλιστές, διδάκτορες μαθηματικών και εντελώς αγράμματους, άνεργους, μουσικούς του Μεγάρου Μουσικής αλλά και μερικούς που τραγουδάνε στο μετρό επιτυχίες των Πυξ Λαξ. Όλοι αυτοί πρέπει να ενωθούν σαν μια γροθιά –ειδικά στις πιο απαιτητικές διαδρομές– και να επιβιώσουν βοηθώντας ο ένας τον άλλον. Αν σπάσεις το πόδι

σου στη βουνοκορφή όπου δεν φτάνει ούτε ελικόπτερο, αυτοί θα σε κουβαλήσουν στους ώμους. Αν φοβηθείς και ακινητοποιηθείς σ' ένα βράχο, αυτοί θα σε κανακέψουν και θα σε ηρεμήσουν για να κάνεις το βήμα στο κενό. Άρα κανένας δεν πρέπει να νιώσει παρείσακτος, διαφορετικός, φτωχότερος ή κατώτερος του άλλου, γιατί απλούστατα δεν είναι. Ο επιχειρηματίας τάδε μπορεί να έχει μεγαλύτερο τραπεζικό λογαριασμό από τον άνεργο επιπλοποιοό, αλλά ο επιπλοποιοός είναι συχνά ο βασιλιάς του βουνού, αυτός ξέρει τις παγίδες, αυτός θα βρει το μονοπάτι όταν χάνονται τα σημάδια, αυτός θα σου πει πόσο μήκος να έχουν τα μπατόν σου στην κατηφόρα και πώς να δένεις τα κορδόνια σου για να μη λυθούν στην κρίσιμη στιγμή και σε πάρει ο διάολος. Ή το αντίθετο. Μπορεί ο δικηγόρος να σου φαίνεται χαρτογιακάς, αλλά του κόβει και βρίσκει λύσεις όταν το μποτάκι σου διαλύεται και δεν μπορείς να βαδίσεις. Αυτός θα έχει τη σύνεση να φέρει ταχίνι και μέλι για να φας όταν το κρύο γίνει ανυπόφορο και θες θερμίδες, ενώ εσύ η ηλίθια έχεις φέρει μαζί ένα μήλο. Το συμπέρασμα βγαίνει αβίαστα: Η ορειβατική ομάδα πρέπει να κάνει μια ζωή τόσο λιτή, που να μπορεί ο καθένας να τα φέρει βόλτα. Θα μένει σε δωμάτια – αν υπάρχουν στα χωριά – αλλά δίπλα σε μέρος όπου στήνονται σκηές ώστε να μη χωριστεί η ομάδα. Οι φανατικοί της υπαίθριας διαβίωσης προτιμούν πάντα τις σκηές, αλλά σκεφτόμαστε κι εκείνους που δεν έχουν δεκαπέντε ευρώ να δώσουν για να βγάλουν τη νύχτα. Με λίγα λόγια, το μότο των τριών σωματοφυλάκων είναι το μότο των ορειβατών: Όλοι για έναν και κάθε ένας για όλους!

Στην περίπτωση μας αυτό μεταφράστηκε ως εξής: Τσοντάραμε όλοι μαζί για τη βενζίνη των τζιπ και μείναμε όλοι μαζί τζάμπα σ' ένα απέριττο ξύλινο σπιτάκι που είχε στη διάθεσή του ο αρχηγός από time-sharing. Τα ρεστοράν τα αγνοήσαμε επιδεικτικά. Μαγειρεύαμε εκεί στην κουζίνα μακαρονάδες και ομελέτες. Υπερήφανα συμπληρώνω πως μια μέρα μάζεψα και βράσαμε και ραδίκια που φύονταν άφθονα και τρυφερά στο Σαμονί, περιφρονημένα από όλους πλην των αγελάδων. Να μη λέμε ψέματα, δεν ήταν εύκολο, οι πειρασμοί ήταν μεγάλοι κι εμείς ασθενικοί. Μια μέρα μάλιστα, περνώντας με τον Μήτσο (τον ψηλό) έξω από ένα σούπερ μπριζολάδικο, άρχισαν να τρέχουν τα σάλια μας βλέποντας την πιατέλα με τις βουτυράτες πατάτες ντοφινοιάζ δίπλα στο μισοψημένο φιλέτο. Οι γευστικοί μας κάλυκες σχεδόν δάκρυσαν, τόσο λαχταρούσαν λίγο τρυφερό κρέας στα κάρβουνα. Ο Μήτσος στράφηκε, με κοίταξε με νόημα και είπε: «Πόσο θα κάνει, μωρέ; Έλα να μπούμε να φάμε». Κοιταχτήκαμε αναποφάσιστοι ένα λεπτό και μετά στραφήκαμε αποφασιστικά και το βάλουμε στα πόδια. Αποχαιρέτα το το Τι-μπον στέικ που χάνεις. Ωραίες θα 'ναι κι οι φακές που έβραζε στο σπίτι ο Μήτσος (ο κοντός). Ήταν πολύ νωρίς για να αρχίσω να προδίδω τις καινούργιες αρχές μου. Ναι, βέβαια, αμαρτία εξομολογημένη και λοιπά, αργότερα τις έκανα τις κουτσουκέλες μου. Όλοι τις κάναμε. Ανθρώπινο, πολύ ανθρώπινο, που θα 'λεγε κι ο Νίτσε, θαυμαστές των ωραίων ορέων επίσης.

Το πρωί της πρώτης μας μέρας –και όταν λέμε πρωί, εννοούμε πάντα πολύ πρωί στο μικρόκοσμο του βουνού– ξυ-

πνήσαμε στις έξι. Μέχρι τις επτά έπρεπε να 'χουμε ντυθεί και φάει πρωινό, έτοιμοι για αναχώρηση. Όλη η ομάδα ήταν χαλαρότατη, πλην εμού που έκανα σαν προσκοπάκι στην πρώτη του αποστολή. Πρώτα απ' όλα παρακολούθησα πολύ στενά πώς ντύνονταν οι άλλοι. Κατάσαρκα φορούσαν ένα φανελάκι τεχνικό, που όπως έμαθα απορροφάει και στεγνώνει τον ιδρώτα – ω, γαμώτο, δεν έχω τέτοιο πράμα, ένα ξεχειλωμένο τισέρτ έχω φέρει. Από πάνω έβαζαν κάτι φωσφορίζε διαστημικά μπλουζάκια με μανίκια. Ούτε τέτοιο είχα. Ευτυχώς είχα το εξωτερικό φλις. Το 'βαλα στα γρήγορα και τράβηξα το φερμουάρ μέχρι πάνω για να κρύψω τις πομπές μου. Μετά έδεσα τα μποτάκια μου –το πιο χρήσιμο και εκ των ων ουκ άνευ ορειβατικό εργαλείο– όπως όπως. Ήθελα να είμαι η πρώτη που θα εμφανιστεί ντυμένη κι έτοιμη στην αυλή, για να δει ο αρχηγός ότι ναι μεν είμαι ξενύχτισσα, αλλά έχω σκοπό να συμμορφωθώ πλήρως στους κανόνες της ομάδας.

Όταν συγκεντρωθήκαμε, ο αρχηγός μάς επιθεώρησε συνοπτικά με το έμπειρο μάτι του και έδωσε το σήμα να ξεκινήσουμε. Τότε και μόνο τότε είδα πως όλοι κρατούσαν στα χέρια κάτι που έμαθα πως λεγόταν μπατόν κι εγώ μέχρι στιγμής θεωρούσα ότι ήταν αξεσουάρ των χιονοδρόμων.

«Εγώ γιατί δεν έχω μπατόν;» μουρμούρισα πανικόβλητη στην Ντίνα.

«Γιατί ξέχασα να σου πω να πάρεις», απάντησε αυτή χαλαρά. «Καλά, δεν έγινε τίποτα, θα σου δώσω ένα δικό μου αν χρειαστείς».

Ε, όχι και δεν έγινε τίποτα. Και τότε ο Τάσος γιατί με κοιτάει έτσι;

«Λέγε, πού χρειάζονται τα μπατόν;)» ψιθύρισα.

«Βοηθάνε τα πόδια, τα γόνατα δηλαδή, στις κατηφόρες να μη διαλυθούν από το βάρος. Σε βοηθάνε ν' ανεβείς και τις ζόρικες ανηφόρες μοιράζοντας την προσπάθεια και στα χέρια. Μην κάνεις έτσι. Μπορείς και χωρίς μπατόν. Μερικοί δεν φέρνουν ποτέ. Να, βλέπεις τον Μήτσο τον ψηλό;»

Η αλήθεια ήταν πως δεν μπορούσα χωρίς μπατόν. Ο Μήτσος (ο ψηλός) βέβαια μπορούσε. Ο Μήτσος, που θα γινόταν ένας από τους πρώτους φίλους μου στην ορειβασία, προχωρούσε ευθυτενής, έμπειρος και ακάθεκτος ως πρωτοπαλλήκαρο του αρχηγού. Στην πορεία αυτή ήταν η λεγόμενη «σκούπα». Σκούπα λέμε έναν ψημένο ορειβάτη που μένει πάντα τελευταίος, ώστε να είναι σίγουρος ο αρχηγός ότι δεν θα εγκαταλειφθεί στα όρη τ' άγρια βουνά μόνος του κάποιος με σπασμένο πόδι ή σπασμένο ηθικό. Η σκούπα-Μήτσος θα τον μάζευε. Καθώς αρχίσαμε να περπατάμε σκαρφαλώνοντας ένα καταπράσινο λοφάκι, πλησίασα διστακτικά τον Μήτσο. Επί του παρόντος η πορεία ήταν χαλαρή, αλλά άκουσα ότι ο στόχος μας ήταν να βαδίσουμε ανεβοκατεβαίνοντας χλοερούς ελβετολόφους επί οχτώ ώρες, εν είδει προθέρμανσης για την ανάβαση στο Μον Μπλαν που θα ακολουθούσε. Μέχρι στιγμής βαδίζα κανονικά χωρίς προβλήματα. Αυτό δεν με ηρέμησε όμως. Ήξερα ότι έχω αντοχή. Ως άνθρωπος που ποτέ δεν είχε αυτοκίνητο βαδίζα πολύ και καθημερινά στην πόλη. Τα πόδια μου ήταν το μεταφορικό μου μέσο. Άλλο όμως η πόλη, άλλο το βουνό. Άλλο το ίσιωμα, άλλο η ανηφόρα. Άλλο οι χαράδρες να χάνουν δίπλα σου, άλλο η Πανεπιστημίου. Γι' αυτό ήθελα

τώρα που ήταν αρχή να ρωτήσω έναν τίμιο και αντικειμενικό γνώστη να μου πει την ειλικρινή γνώμη του, ανεπηρέαστος και από τη φιλία (όπως η Ντίνα) και από το άγχος (όπως ο αρχηγός). Πλησίασα λοιπόν τον Μήτσο και πυροβόλησα κατευθείαν στο ψαχνό.

«Μήτσο, τι λες;» είπα στιβαρά. «Θα τα βγάλω πέρα;»

«Θες να τα βγάλεις πέρα;» μου γύρισε πίσω την ερώτηση.

«Σαν τρελή», δήλωσα.

«Ε, τότε θα τα βγάλεις πέρα», προφήτεψε ήσυχα ο Μήτσος. «Όλα είναι στο μυαλό, όπως ξέρεις».

Του χαμογέλασα και απομακρύνθηκα. Ο Μήτσος δεν έγινε τυχαία φίλος μου. Αποδειχθήκαμε ομοϊδεάτες. Κι εγώ πίστευα πως όλα, μα όλα, στο μυαλό είναι. Και το μυαλό μου ήταν πλημμυρισμένο ορειβατικά ποζιτρόνια εκείνη τη στιγμή. Βουνά, δεν σας φοβάμαι πια! μου 'ρθε να φωνάξω, αλλά είχα λαχανιάσει λίγο και κράτησα το θρίαμβο για μετά.

Όπως αποδείχθηκε, έκανα πολύ καλά, γιατί η μεγαλύτερη δοκιμασία με περίμενε τέσσερα χιλιόμετρα παρακάτω – και όπως πάντα, χτύπησε τη στιγμή που φαινομενικά όλα εξελίσσονταν φίνα και ωραία. Ξαφνικά ο αρχηγός σταματάει την ομάδα που ανέβαινε έναν απότομο λόφο από ένα περιφερειακό μονοπατάκι. «Αφήστε το μονοπάτι και ανεβείτε κάθετα το λόφο μέχρι την κορυφή», διέταξε.

Οι παλιοί άρχισαν σιγά σιγά να ανεβαίνουν. Εγώ πάγωσα. Μόλις μάλιστα σήκωσα τα μάτια μου ψηλά, ένιωσα τη γη να φεύγει κάτω απ' τα μποτάκια μου. Όταν λέμε κάθετα εννοούμε κάθετα, δεν ήταν σχήμα λόγου. Για να ακολουθή-

σω την ομάδα, έπρεπε να βρω τρόπο να σκαρφαλώσω σαράντα περίπου μέτρα σε ένα κάθετο χορταριασμένο πεδίο.

Τρέμοντας έσκυψα και είπα στο αφτί της Ντίνας. «Πώς θα το κάνω εγώ αυτό; Πώς να ανεβώ; Πού να στηριχτώ; Ούτε μπατόν δεν έχω. Θα φύγω πίσω με το κεφάλι. Θα σκάσω σαν καρπούζι».

Η Ντίνα κοίταξε τον Τάσο ελαφρώς συγχυσμένη. «Γιατί;» τον ρώτησε στα ίσα.

«Γιατί είναι πιο σύντομο. Να μη χάνουμε χρόνο», της απάντησε.

Αυτό μέχρι κι εγώ η άσχετη κατάλαβα ότι ήταν δικαιολογία. Δεν είχαμε στόχο καμιά κορυφή εκείνη τη μέρα, ούτε χρονοδιάγραμμα. Θα βαδίζαμε ένα οχτάωρο για προπόνηση. «Καλά λοιπόν, εμείς δεν θα 'ρθουμε, θα γυρίσουμε πίσω», είπε η Ντίνα θυμωμένη που μας (με) πετούσε έξω χωρίς δεύτερη σκέψη.

Τότε έγινε κάτι σαν επανάσταση μέσα στον εγκέφαλό μου. Κατάλαβα αστραπιαία τι παιζόταν και θύμωσα. Θύμωσα που ο αρχηγός δεν με εμπιστευόταν. Θύμωσα με τον εαυτό μου που του έδωσε το δικαίωμα να μη με εμπιστεύεται. Θύμωσα που φοβήθηκα και τον άφησα να το καταλάβει. Τα μικρά φαιά μου κύτταρα κοκκίνισαν, η αδρεναλίνη έσπασε το φράγμα και πλημμύρισε όλους τους πόρους του σώματός μου, που αίφνης μεταμορφώθηκε σε σώμα χιμπατζή. «Φύγαμε», είπα στην Ντίνα. «Θα το ανεβώ». Και χωρίς να περιμένω να κλείσει το στόμα της απ' την έκπληξη, άρχισα να σκαρφαλώνω κυριολεκτικά σαν πίθηκος την κάθετη πλαγιά. Αυτό που με έσωσε εκτός από το θυμό ήταν τα

χόρτα. Αφού δεν είχα μπατόν, άρπαζα τα χόρτα από τις ρίζες για να δώσω ώθηση στα πόδια και συνέχιζα έρποντας σε μια φρενήρη πορεία προς τα πάνω. Αν σταματούσα, αν έριχνα ένα βλέμμα πίσω μου, θα είχα πέσει σαν σύκο από τη συκιά το ίδιο δευτερόλεπτο από το φόβο μου. Δεν το έκανα όμως. Πήγα τσιφ στην κορυφή, όπου ήταν στημένος ο αρχηγός και παρατηρούσε την τρελαμένη – και πολύ αστεία, τώρα που το σκέφτομαι – διαδρομή μου. Μόλις έφτασα σηκώθηκα, ξαναβρήκα την ανθρώπινή μου υπόσταση, κοίταξα τον αρχηγό και του είπα: «Αρχηγέ, ξέρω ότι φταίω κι εγώ, αλλά δεν φέρθηκες και πολύ εντάξει σήμερα. Τα φαινόμενα απατούν».

Μου χαμογέλασε ανακουφισμένος και για πρώτη φορά μου έδωσε το χέρι. Από τότε ο δεσμός μας έγινε άρρηκτος. Δεν ήμουν πια η απασφαλισμένη χειροβομβίδα του. Ήμουν μέλος της ομάδας του. Δεν ήταν πια ο Ιαβέρης μου. Ήταν ο αρχηγός μου.

Συνέχισα να περπατάω ανάλαφρη σαν κουνέλι. Ήταν σαν να βιάδιζα μέσα σε μια παιδική ζωγραφιά. Τα πουλάκια κελαηδούσαν. Τα μάτια των αγελάδων γυάλιζαν πανέμορφα. Τα κουδούνια τους ντιντίνιζαν στον αέρα. Κάπως έτσι θα βιάδιζε και ο Ηρακλής μόλις είχε ολοκληρώσει τον πρώτο του άθλο. Μετά από δύο ώρες πορείας φτάσαμε σ' ένα υπέροχο καταπράσινο ορεινό λιβάδι. «Διάλειμμα για φαγητό», φώναξε ο αρχηγός. Ξεθεωμένοι πετάξαμε τα σακίδια και ξαπλώσαμε στο παχύ χορτάρι, που άστραφτε κυριολεκτικά σαν θείκη μοκέτα κάτω απ' τον ήλιο.

Έτσι όπως ήμουν ανάσκελα σαν ευτυχισμένη κατσαρί-

δα, φώναξα στον ουρανό: «Το μόνο που θα 'θελα τώρα είναι ένα εσπρέσο!»

«Έφτασε!» άκουσα να λέει μια φωνή αριστερά.

Ανασηκώθηκα και είδα τον Μήτσο (τον κοντό) να βγάζει από το σάκο του μια μικροσκοπική εσπρεσιέρα βουνού. Χαμογέλασα μέχρι τ' αφτιά και ξαναξάπλωσα. Αγαπημένα βουνά, είπα από μέσα μου κοιτάζοντας τις χιονισμένες κορυφές ένα γύρω, να το το σημάδι: ήρθα για να μείνω!

ΜΑΘΗΜΑ Νο 2

*Η τύχη βοηθάει τους τολμηρούς,
όχι τους παλαβούς*

Ωστόσο στο Μον Μπλαν δεν ανέβηκα. Τώρα που είχα δώσει τις εξετάσεις μου και είχα εγκριθεί ως μέλος της ομάδας, δεν ήθελα να κάνω αποκοτιά. Το Μον Μπλαν δεν είναι η Πάρνηθα. Είναι βουνό ειδικού χειρισμού, με την ψηλότερη κορυφή της Ευρώπης στα 4.810 μέτρα. Επιπλέον ως ιστορικός είχα μεγάλη συναίσθηση της σημασίας του: Η ανάβαση αυτού του βουνού το 1876 ήταν που σηματοδότησε την πρώτη σύγχρονη έννοια της ορειβασίας, γι' αυτό και από τότε τη λένε αλπινισμό. Δεν θεωρείται βέβαια εξαιρετικά δύσκολη ανάβαση απ' ό,τι άκουγα, δεν είναι φονική βουνοπαγίδα – είναι μια χρονοβόρα πορεία με χιονισμένα και παγωμένα πεδία, που μπορεί να βγει από κάθε έμπειρο, ασκημένο και σε καλή φυσική κατάσταση ορειβάτη. Δηλαδή όλα αυτά που δεν ήμουν εγώ. Εγώ δεν είχα ξαναπερπατήσει σε